

Kokemäen lukion kiusaamisen vastainen toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelman tavoitteena on ehkäistä kiusaamista ja tuottaa toimintakulttuuria, jonka avulla kiusaamistapaukset tulevat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esille. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeilyä netissä tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista.

Suunnitelma jakautuu kahteen osaan: kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistapausten käsittelyyn.

Tiedottaminen kiusaamisen vastaisesta toiminnasta on avointa, koko lukioyhteisölle suunnattua toimintaa. Tavoitteena on näin luoda kaikille lukiossamme toimiville selkeä käsitys siitä, että kiusaaminen ei ole hyväksyttyä lukiossamme. Vastaavasti tiedottamisella halutaan tuoda esille, miten kiusaamistapausten havaitsemisen kohdalla opiskelijan tulee toimia.

KIUSAAMISEN ENNALTAEHKÄISY

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä keskiössä ovat yhteisöllisyys, ryhmäytyminen ja hyvinvointi. Kaikkia näitä pyritään lisäämään yhteisöllisen opiskeluhuollon toimilla, erilaisilla tapahtumilla, tempauksilla, tutor- ja opiskelijakunnan hallituksen toiminnalla, henkilökohtaisilla keskusteluilla sekä ryhmänohjauksilla. Lukio tekee myös yhteistyötä kolmannen sektorin ja kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on yhdessä luoda lukiollemme mahdollisimman välitön ja hyvinvointia edistävä viihtyisä toimintaympäristö, jossa jokaisen lukiolaisen on hyvä olla ja opiskella.

Lukuvuoden ensimmäisinä päivinä tärkeässä osassa on ryhmäytyminen ja perehtyminen lukion toimintakulttuuriin, vuosittaisiin tapahtumiin ja perinteisiin, jotta epätietoisuutta toimintatavoista ei tulisi. Yhteisessä aloitustilaisuudessa lukion henkilökunta, opiskeluhoollon henkilöstö, opiskelijakunnan hallitus ja tutorit esittäytyvät ja kertovat toiminnastaan.

YHTEISET vuosittaiset tapahtumat:

- lukuvuoden aloitus
- lentopalloturnaus
- seniori-iltapäivä
- lähilukioiden välinen toimintahetki
- toiminnallinen päivä / liikuntapäivä lukuvuoden viimeisellä viikolla
- vuosittaiset yhteiset juhlat
- lukuvuosittaiset lukioperinteet (penkkarit, karonkka jne.)
- hyvinvointiteemainen lukuvuosittain vaihtuva toimintakokonaisuus

KIUSAAMISTAPAUSTEN KÄSITTELY

Tärkeää on, että kiusaamistapaus tulee esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kiusaamisen ilmoittaminen on pyritty tekemään mahdollisimman helpoksi ja moniväyläiseksi. Kiusaamiskokemuksen voi tuoda esille:

- Kenelle tahansa lukion henkilökunnasta (opetus- ja opiskeluhuoltohenkilöstö)
- Henkilökohtaisissa haastatteluissa
 - o opinto-ohjaaja haastattelee opiskelijat vuosittain
 - o ryhmänohjaaja haastattelee ryhmäläisensä vuosittain
 - o kuraattori on mukana ryhmänohjaajan haastattelussa alkaja- ja jatkajavuosina
- Työskentelyilmapiirin, hyvinvoinnin ja oppimisen kartoituksessa
 - o periodeittain forms-kysely
 - o vuosittain laaja lukiokysely
 - o Tulosten yleinen käsittely yhteisöllisessä opiskelijahuoltotyöryhmässä (hyvinvointiryhmä), jossa mukana myös huoltajia ja opiskelijajäseniä (edustus tutoreilta)
 - o tulosten käsittely opettajain kokouksessa tai opettajien infoissa
- Viestillä ala-aulan palautelaatikkoon, johon voi halutessaan laittaa huomioita myös nimettömänä

Esille tulleet kiusaamistapaukset käsitellään tapauskohtaisesti rakentuvissa kokoonpanoissa sisältäen jäseniä opiskeluhuoltotyöryhmästä ja opettajista. Vastuu kiusaamistapauksen eteenpäin viennistä on sillä lukion opetushenkilöstöön kuuluvalla taholla, joka on saanut kiusaamistapauksen tietoonsa. Rangaistuksina kiusaamisesta voivat olla lukiolain mahdollistamat toimenpiteet ja vakavissa tapauksissa voidaan soveltaa rikoslain pahoinpitelyyn liittyviä rangaistuksia.

Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vuosittain uusien opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa huoltajatapaamisen yhteydessä käydyn keskustelun pohjalta. Esiin tulleet tarkennukset lisätään toimintasuunnitelmaan lukion opettajakokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti ja ne saatetaan koulutuksen järjestäjän ja muiden sidosryhmien tiedoksi.

Käsitteistä

Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeilyä esimerkiksi netissä tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joutu jatkuvasti yksi ja sama oppilas.

Kiusaamisen määrittelyminen

Kiusaamista on vaikea määritellä ja mitata, koska siinä on toiminnan lisäksi kyse asenteista; kuinka kiusattu itse asennoituu kiusaamiseensa ja kuinka muut yhteisön jäsenet suhtautuvat kiusattuun.

Määritelmissä esiintyvää jatkuvuuden ja toistuvuuden vaatimusta on myös syytä tarkastella kriittisesti. Kuinka usein kiusaamiseen liittyviä tekoja täytyy tapahtua, jotta niitä voidaan kutsua kiusaamiseksi? Jo muutamasta yksittäisestä kiusaamiskerrasta voi syntyä kiusatun mielessä kiusatuksi tulemisen uhka.

Yhtenä lähtökohtana kiusaamisen määrittelyissä voidaan pitää kiusaamisen kohteeksi joutuneen omia kokemuksia. Jokainen kokee kiusaamisen omalla tavallaan. Koulun aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi koulussa.

20.9.2024 MLL (mll.fi)

Otteita lainsäädännöstä

Lukiolaki määrittelee opiskelijan oikeuden turvalliseen opiskeluympäristöön:

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.

Koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallituksen tulee opetussuunnitelman perusteissa antaa määräykset suunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

(Lukiolaki luku 7, 40§)

Kurinpitorangeistukset

Kiusaamisesta voidaan rangaista opiskelijaa lukiolain mahdollistamilla tavoilla:

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangeistuksia.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

(Lukiolaki luku 7, 41§)

Kiusaaminen rikoksena

Kiusaaminen voi täyttää rikoksen tunnusmerkkejä ja siitä pitää tehdä ilmoitus poliisiviranomaiselle. Kiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä voivat olla pahoinpitely, kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen tai laitton uhkaus.

Suunnitelma on päivitetty ja hyväksytty opettajain kokouksessa 27.9.2024.